

рябоватое, одутловатое, но, можно сказать, дворянское, выразительное, ибо недаром его в детстве неразумные мальчишки-сверстники прозвали пыкатым; рот умеренный; нос умеренный; глаза обыкновенные: это написал бы о них в паспорте каждый, потому что в них нельзя определить ни цвета, ни выражения. Ко всему этому прибавьте солидные, опущенные к низу усы и густые черные бакенбарды” [12, 3]. Про “густые серые усы” Івологіна-Забілі Куліш писав і в незакінченому романі “Українские незабудки” [6, 14 (пагін. 2)].

ЛІТЕРАТУРА

1. *Белозерский Н.* Тарас Григорьевич Шевченко по воспоминаниям разных лиц (1831–1861 г.) // *Киевская старина*. – 1882. – № 10. – Отд. I.
2. ВР РНБ. – Ф. 190. – Од. зб. 203.
3. ВР РНБ. – Ф. 290. – Од. зб. 94. – Арк. 13 (папір, олівець).
4. ВР РНБ. – Ф. 290. – Од. зб. 194 (папір, олівець).
5. *Комаров М.* К биографии В. Н. Забелы // *Киевская старина*. – 1886. – Сент.
6. *Кулиш П.* Украинские незабудки. Очерки из невозвратного времени // *Основа*. – 1861. – Сент.
7. *Лященко А. Т. Г.* Шевченко і В. М. Забіла // *Науковий збірник Ленінградського товариства дослідників української історії, письменства та мови*. – К., 1929. – [Кн.] II.
8. *Наталка Полтавка* [Кибальчич Н. М.]. Роман Віктора Забілі (3 оповідань моєї матері) // *Зоря*. – 1894. – № 18. – 15 верес.
9. *Національний музей Тараса Шевченка*. – Інв. № Г-1391.
10. *Національний музей Тараса Шевченка*. – Інв. № Ф-121.
11. *Пархоменко І.* Василь Штернберг. – К., 1978.
12. *Повести П. А. Кулиша*. – СПб., 1860. – Т. 4: Майор; Потомки заднепровских гайдамак.
13. *Полонікова С.* “Ніхто в світі не знатиме, де моя могила” // *Деснянська правда*. – 1994. – № 139. – 1 груд.
14. *Стасов В.* Живописец Штернберг // *Вестник изящных искусств*. – 1887. – Т. V.
15. *Українська муза: Поетична антологія од початку до наших днів* / Під ред. О. Коваленка. – К., 1908. – Вип. 2.
16. *Франко І.* Поезії Віктора Забілі // *Літературно-науковий вістник*. – 1906. – Кн. 3. – С. 398.
17. *Чернігівський історичний музей*. – Інв. № Ад 1933/97. – Арк. 6.
18. *Шевченко Т.* Повне зібрання творів: У 12 т. – К., 2003. – Т. 3.

Наші презентації

Триптих: вірші / Оксана Лятуринська, Наталя Лівницька-Холодна, Олена Теліга; переклад російською В. Богуславської. – К., 2008. – 178 с.

Книжка містить оригінальні вірші трьох видатних поетес української діаспори, дотичних до Празької школи, та паралельні переклади їх російською, здійснені здебільшого вперше. Це вірші О.Лятуринської з циклів “Печерні рисунки”, “Княжа емаль”, “Волинська майоліка”, “Філігран”; понад тридцять віршів Н.Лівницької-Холодної та дев’ятнадцять віршів О.Теліги. Кожна добірка віршів споряджена науково-критичною статтею про творчу особистість і художню манеру авторки. Книжка пропонує також міркування перекладачки про авторок і короткі відомості про саму перекладачку, котра працює в українській літературі понад десять років, відома своїми перекладами як на українську з російської, англійської мов та їдиш, так і російськими перекладами української поезії (здебільшого поетів Празької школи і близьких до неї).

С.С.

В.Німчук також наголосив на необхідності подальшої актуалізації творчої спадщини І.Панькевича, підготовки й видання його вибраних праць.

В.Яременко, М.Наєнко, М.Сулима у своїх виступах наголошували, зокрема, на ролі редагованого М. Мушинкою журналу “Дукля” в культурному контексті українського шестидесятиництва. Про академіка М.Мушинку як шестидесятника розповів також і художник М. Стратилат.

Усі промовці з глибокою симпатією говорили про творчу вдачу і працьовитість М.Мушинки, про багатство й розмаїття його доробку – архівіста, письменника, журналіста, фольклориста, видавця – невтомного трудівника на ниві української культури.

У заключному виступі директор Інституту літератури акад. НАН України М.Жулинський влучно назвав М.Мушинку “надзвичайно вправним пловцем в океані ... культури”, “українцем, що дійсно дбає про духовне”.

Тетяна Рязанцева

Наші презентації

Микола Жулинський. Він знав, “як багато важить слово...” – К.: Видавничий центр “Просвіта”, 2008. – 136 с.

Книжка присвячена ставленню Івана Франка до марксистської ідеології. Складається з розділів: “Він знав, “як багато важить слово...”, “Віру в силу Духа і в день воскресіння твоего повстання”, “Іди ж собі, душе, у свою путь...”, “Іван Франко: душа, дух, духовність, або що визначає суспільний поступ”,

“Признаюся, я ніколи не належав до вірних тої релігії...”. Книжка побачила світ за сприяння директора Аналітично-творчого центру “Народна ініціатива” Михайла Костинського.

В.Л.

Барчан В. В. Творчість Теодосія Осьмачки в контексті стильових та філософських вимірів ХХ століття: монографія. – Ужгород: “ТІМНАНТ”, 2008. – 432 с.

Монографія презентує творчість поета, прозаїка, перекладача, критика Тодося Осьмачки в контексті стильових та філософських вимірів. Творчість письменника довгі роки була забута в Україні, і повернулося його ім'я в Україні лише на початку 1990-х рр. збіркою поезій з передмовою М. Жулинського.

У дискурсах літературного процесу початку ХХ ст., зокрема періоду авангардизму та модернізму, експресіонізм був представлений лише переліком імен, часто без прізвища Осьмачки.

Творчість Осьмачки внесла в українську літературу той органічний яскравий елемент об'єктивного розвитку, який увиразнив її повноцінне буття, бо був він постаттю неординарною, хоч митець був самобутній, індивідуальний, геніальний і важкосприйнятний, “людина протилежних полюсів”, за Ю. Лавріненом. Екзистенційна ознака притаманна усій його творчості, а надзвичайно актуальною для нього була тема місії митця й ролі мистецтва, зокрема в критичний для нації час.

С.С.

Харлан О. Дискурс катастрофізму в українській та польській прозі (1918 – 1939): Монографія. – К.: Освіта України, 2008. – 307 с.

У монографії досліджується українська та польська проза міжвоєнного двадцятиліття в аспекті катастрофізму. Тут узагальнено й систематизовано засади формування катастрофічного світогляду, запропоновано та обґрунтовано виокремлення основних філософсько-естетичних моделей катастрофізму (історіософська, антропологічна, технократична), визначено особливості й закономірності їх вияву в художніх творах; проаналізовано жанрові моделі катастрофізму та окреслено важливі тенденції контамінації деяких жанрових структур під впливом катастрофічних тенденцій. У контексті катастрофізму розглядаються твори В. Винниченка, В. Підмогильного, М. Хвильового та ін.

Світличний І. Голос доби: Кн. 2 / Упорядн. Л. Світлична, Н. Світлична. – К.: Сфера, 2008. – 424 с.

У книжці подаються листи Івана Світличного до арешту (1953–1971 рр.) та із заслання (1978–1981 рр.).

Автор завжди надавав серйозного значення листуванню, розуміючи його важливість, тому що часто листи допомагали вижити, а то й самоутвердитись. Його листи цінні передусім своєю інформативністю, це ніби хроніка його творчого життя, бо він завжди цікавиться та відгукується на творчість близьких людей. З листів І. Світличного постає психологічний портрет автора, який за будь-яких обставин вражає погідністю, умінням радіти з малого, навіть культивувати тонус “оптиміста-рецидивіста” (за його власним висловом).

Головним для нього завжди залишалися книжки, а сфера книжкових зацікавлень безмежна. Навіть у засланні він не полишав своєї фахової діяльності, бо вважав, що його кредо працювати – за всіх життєвих обставин. Він завжди відгукується на творчість близьких йому людей і часто використовує листи, реалізуючи себе як критика, зокрема і в листах із заслання. Він завжди самокритичний, вимогливий до себе й до своїх друзів.

Руденко С. В. Філософські погляди В. П. Петрова: Монографія. – К.: ПАРАПАН, 2008. – 136 с.

У монографії автор критично аналізує філософські погляди знаного вченого з багатьох наукових галузей В. П. Петрова, його методології та світогляду, роль і значення його особистості в контексті розвитку науково-філософської думки в Україні ХХ ст., орієнтованої на відродження власних традицій. Тому книжка ця особливо актуальна й сьогодні. Віктор Петров одним із перших спробував дослідити історію української філософії і цим зробив значний внесок у методологію дослідження історії вітчизняної філософії, яка, на його думку, була й існує донині. Автор пропонує читачам цілісно реконструювати філософські погляди В. Петрова.

**Лариса (Леся) Григорівна Рева: бібліобліографічний покажчик / уклад.
Н.М. Рева. – К.: Книжкова палата України, 2008. – 48 с.**

До “Покажчика”, що вийшов з нагоди ювілею джерелознавця Л. Реви, увійшли її студії з літературознавства, бібліографії, бібліотекознавства тощо за двадцять років її наукової роботи. Він побудований за такою схемою: “Передмова”, “Основні дати життя і діяльності”, “Відгуки про її творчість”, “Матеріали про творчу діяльність”, “Систематичний покажчик її праць”.

Доповнюють “Покажчик” допоміжні ключі: “Хронологічний покажчик”, “Іменний покажчик” та “Географічний покажчик”.

с.с.

Київська Русь. – 2008. – № 5 (XXV). ВИСТОЯНЕ

Відкривається рубрикою “Матриця” – есе Василя Стуса “Лев Толстой як явище” (Дм. Стус “Діалог з текстом”), спогадами А. Кулика про зустрічі з В.Стусом та “Іграми в пам’ять” Оксани Плаксі. Проза презентована “Віднайденням раю” П. Кралюка (В.Стус “Всеісторія Волині: інтерпретація Петра Кралюка”) та новелами М. “Зіра” Зіпунова, учасника літтусовки “ТРИ ПЕРА”, поезія – добіркою Єжи Фіцовського “Молитва до святої воші”. У “Матриці” – “Середня Європа як джерело страждань” (Дана Рудик, “Незарослі стежки Єжи Фіцовського”). У “Робітні” – “Невчні моди і вічні теми” Наталі Дьомової.

У “Переобліку” вміщено відгуки на прозу О. Ульяненка й “Жертвоприношення” С. Процюка (С. Грабар), “Следы на мне” Е. Гришковця (О. Михед), український переклад “Проб” Мішеля Монтеня (Антон Котенко), “Сецесії” С. Грабаря (Є. Баран), “Роман про батьківщину” Дзвінки Матіяш (Василина Куюмурджи), “Не червоніючи” Оксани Луцишиної (Н. Литвинова), а також есе Ірисі Ликович “Поети і Портрети” (“Всяке таке”). “Під настрій” – “Полісся” Олега Ольжича.

В. Л.

Кур’єр Кривбасу. – 2008. – №№ 224–225 (липень–серпень)

Проза презентована творами І. Андрусяка, С. Вишенського, О. Денисенка, В. Старченка, Л. Таран, поезія – добірками віршів В. Махна, В. Базилевського, Рути Вітер (вступ Р. Лубківського). У “Витоках” – есе І. Костецького “Король Генрі IV”, у “Постатях” – “Євген Чикаленко та Спиридон Черкасенко: земляки й співробітники” (Н. Миронець), спогади про Є. Чикаленка С. Черкасенка (“Скептик”), продовження розмислу Вал. Шевчука про Г. Сковороду “Пізнаний і непізнаний Сфінкс”.

У “Scriptible” – “варіант прочитання” О. Клименком повісті В. Слапчука “Кенгуру завбільшки з цвіркуна” та інтерв’ю з автором, “Буковські проти Андруховича” (Олег Соловей), “Павло Коробчук і повітря свободи” та добірка віршів поета “Оптичний обман”, рецензія В. Марка на нарис Л. Куценка “Стежками хутора “Надія”, есе Ю. Вівташа “Сонати й суїциди” (“Машенька і Медведь”), І. Бондаря-Терещенка “Коні з Айленду” (про В. Махна), огляд “романів, що здатні змінити світ Д. Дроздовського; в авторському розділі Ольги Петрової розповідь про живопис Анатолія Лимарева.

В “Універсі” – медитації “Римський триптих” Івана Павла II, а також вірші з книжки “Ніжин” Мані Лейба та поезії Болеслава Лесьмяна зі збірки “Лука” (1920), роздуми В. Панченка про повість “Все тече” В. Гросмана.

В. Л.